

ESPALLIER, Victor d' (Antwerpen 22 augustus 1904 – Wilrijk 12 januari 1975).

Was aanvankelijk onderwijzer (1928-1936) aan de katholieke normaalschool in Antwerpen. In 1937 werd D'Espallier kantonnaal inspecteur (achtereenvolgens in Moeskroen, Sint-Niklaas en Kontich) over het lager onderwijs en van 1951 tot 1959 inspecteur over de voorbereidende afdelingen van het middelbaar onderwijs in Vlaanderen.

Hij studeerde aan het Institut Supérieur de Louvain onder leiding van Désiré Mercier en behaalde het baccalaureaat in de thomistische wijsbegeerte. In 1929 promoveerde hij tot doctor in de opvoedkundige wetenschappen. Zijn proefschrift was het eerste Nederlandstalige doctoraatsproefschrift van de Leuvense school, al was hij niet de eerste Vlaming die er doctoreerde. Toen in 1928 het Hoger Opvoedkundig Instituut te Antwerpen werd geopend, werd hij die reeds docent was in Gent in het 'moederinstituut', benoemd tot secretaris. Hij bleef dit van 1928 tot 1958 en doceerde er verscheidene cursussen. Intussen begon hij ook te publiceren onder meer in het *Vlaams Opvoedkundig Tijdschrift* (sinds 1927) waarvan hij in 1936 medehoofdredacteur

werd met **Frans de Hovre** en vervolgens hoofdredacteur van 1954 tot 1971 van de voortzetting ervan, het *Tijdschrift voor Opvoedkunde*. Een belangrijk nieuw perspectief ging open voor D'Espallier toen hij in 1941 bij de vernederlandsing van de cursussen in psychologie en opvoedkunde van de Leuvense School als lector werd aangesteld. Daarnaast bleef hij zijn functie als inspecteur behouden waardoor het relatief geruime tijd duurde vooraleer hij eerst tot buitengewoon in 1957 en twee jaar later tot gewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Leuven werd aangesteld.

Een belangrijke publicatie waarvan D'Espallier de redactie in handen nam was ongetwijfeld de *Katholieke Encyclopedie voor Opvoeding en Onderwijs*, verschenen in 1951-1954. Dat hij als Vlaming voorzitter was van een Nederlandse in Nederland uitgegeven encyclopedie is op zijn minst merkwaardig te noemen. Het werd een uniek naslagwerk in zijn genre dat ruim twintig jaar standhield. D'Espallier heeft steeds het empirisch onderzoek van psychopedagogische aard bevorderd en doorgezet. Verschillende themata hebben hem daarbij geboeid onder meer het probleem der schoolrijpheid, het zitten-blijven, de beroepsopleiding van gehandicapten. Het is zijn verdienste geweest de beperkte Vlaamse ambitie gestimuleerd te hebben waardoor de opgelopen achterstand in ons taalgebied enigszins werd teruggebracht.

WERKEN: V. d'Espallier (red.), *Katholieke Encyclopaedie van Opvoeding en Onderwijs*, 3 dln., 1950-1954.

LITERATUUR: C. de Keyser (red.), *Liber Amicorum Professor Dr. Victor D'Espallier*, 1976; - 'Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift, 1919-heden', in M. de Vroede (e.a.), *Bijdragen tot de geschiedenis van het pedagogisch leven in België in de 19de en 20ste eeuw*. Dl. IV. *De periodieken 1914-1940, eerste stuk*, 1987, p. 445-524.

ANN VERHEYEN